

Portal Województwa Lubuskiego

„Nie” dla centralizacji Funduszy Europejskich. Związek Województw przeciw zmianom budżetu UE

© Paweł Wańczko/Lubuskie.pl

Kategoria - Fundusze Europejskie

Data publikacji -5 listopada 2024 godz. 11:20

Związek Województw RP sprzeciwia się planom likwidacji programów regionalnych finansowanych z Funduszy Europejskich. - Z dużym zdumieniem przeczytałem o tej inicjatywie - komentuje sprawę marszałek województwa lubuskiego Marcin Jabłoński. - Absolutnie się z tym nie zgadzam.

Związek Województw RP sprzeciwia się planom likwidacji programów regionalnych finansowanych z Funduszy Europejskich. Tę opinię wyraził w stanowisku ws. Polityki Spójności Unii Europejskiej po 2027 r.

– Muszę przyznać, że przeczytałem z dużym zdumieniem o tej inicjatywie – mówi o planowanej reformie **marszałek województwa lubuskiego Marcin Jabłoński**. – Mówię **pani przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen**: „Nein, nein, nein”. Absolutnie się z tym nie zgadzam. Uważam, że to byłoby zaprzeczeniem idei decentralizacji nie tylko w Polsce, ale w ogóle sposobu pojmowania tego całego skomplikowanego systemu, już wieloletniego i wspinających doświadczeń oraz działań spójnościowych, w wyniku których regiony mają się rozwijać i dbać o to, by ten rozwój był w miarę równomierny – uważa marszałek.

ZWRP wskazuje, że odejście od programów regionalnych (co zapowiedziała Komisja Europejska) zaprzecza zasadzie pomocniczości zawartej w Traktacie o Unii Europejskiej. Programy przyczyniają się do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE, są jej siłą napędową. Ponadto regiony same aktywnie współtworzą politykę rozwoju Unii, będąc najbliższą lokalnych wspólnot mieszkańców i ich potrzeb. Podobne zdanie ma marszałek Marcin Jabłoński.

– To regiony, samorządy, mają największą wiedzę o tym, czego tak naprawdę potrzebują ludzie. Trudno mi sobie wyobrazić, żeby to nie wywołało jakichś masowych protestów, ale przede wszystkim jakiejś merytorycznej dyskusji, na którą oczywiście liczę i w Parlamencie Europejskim, i w Komisji Europejskiej, i w Komitecie Regionów. Uważam, że regiony stabilizują ten cały system. Oczywiście zdarzają się różne wołty w poszczególnych krajach członkowskich Unii Europejskiej w tym sensie, że mniej lub bardziej ekstremalne ugrupowania zdobywają władzę. Jak się spojrzy na historię, zazwyczaj nie trwa to zbyt długo. Prędzej czy później ludzie orientują się, że tego typu radykalne postawy do niczego dobrego nie prowadzą – twierdzi marszałek.

Marszałek Marcin Jabłoński liczy na to, że w sprawie kształtu Polityki Spójności UE po 2027 r. zainterweniuje **kandydat na unijnego komisarza ds. budżetu Piotr Serafin**: – Mam nadzieję, że odegra istotną rolę. Miałem okazję go poznać i trudno byłoby mi sobie wyobrazić, żeby był zwolennikiem tego typu rozwiązań.

We wrześniu 2024 r. wspólne, również krytyczne stanowisko ws. zmian dotyczących Polityki Spójności przyjęło 130 europejskich regionów.

Stanowisko

Zarządu Związku Województw RP

z dnia 22 października 2024 roku

w sprawie polityki spójności Unii Europejskiej po 2027 roku

Rozwijając postulaty zawarte w Stanowiskach Polskich Regionów ws. polityki spójności UE po 2027 roku z czerwca 2023 roku i września 2024 roku oraz we wspólnym stanowisku ponad 130 europejskich regionów dot. przyszłości polityki spójności z września 2024 roku, a także odnosząc się do:

- a) wniosków płynących z raportów Enrico Letty dot. wspólnego rynku UE oraz Mario Draghiego dot. europejskiej konkurencyjności,
- b) ujawnionych w ostatnim czasie planów Komisji Europejskiej w zakresie architektury Wieloletnich Ram Finansowych 2028-2034,

Polskie Regiony stanowczo nie zgadzają się z koncepcją centralizacji struktury przyszłego budżetu UE, której kluczowym przejawem ma być odejście od zarządzania programami polityki spójności na poziomie regionalnym, jako obniżającej znaczenie polityki spójności i godzącej w jej fundamentalną logikę.

Swój sprzeciw Polskie Regiony opierają na przekonaniu, że:

- 1. Centralizacja jest nie tylko działaniem sprzecznym z ustaloną w Traktacie o Unii Europejskiej zasadą pomocniczości, ale istotnie zmniejsza efektywność działań służących wzmocnieniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE, które określono jako obowiązkowe w art. 174 Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- 2. Polityka spójności jest jedną z sił napędowych rozwoju Unii Europejskiej w ostatnich dekadach, a jej kluczowy sukces to uwolnienie energii i kreatywności regionalnych i lokalnych wspólnot.
- 3. Różnorodność regionów powinna długofalowo zapewniać UE przewagę konkurencyjną. Aby tę przewagę osiągnąć i utrzymać należy jak najlepiej dostosować europejską politykę rozwoju do zróżnicowania profili społeczno-gospodarczych oraz unikalności cech lokalnych i regionalnych wspólnot.
- 4. Regiony są aktywnymi i doświadczonymi współtwórcami i realizatorami polityki rozwoju. Dowiodły, że skutecznie wypełniają rolę instytucji zarządzających programami polityki spójności i jako podmioty będące najbliżej wspólnoty mieszkańców oraz regionalnych i lokalnych interesariuszy zapewniają optymalne i ukierunkowane terytorialnie podejście do zróżnicowanych potencjałów, potrzeb, wyzwań i celów.

5. Silniejsza i unowocześniona polityka spójności, czerpiąca z atutów regionalnych i lokalnych wspólnot, uczyni Europę odporniejszą i bardziej konkurencyjną jako całość, sprawniejszą i bardziej zjednoczoną w stawianiu czoła nowym wyzwaniom.
6. Polityka spójności dzięki wielopoziomowemu zarządzaniu i konsekwentnemu delegowaniu kompetencji na poziom regionalny i lokalny ma największy potencjał przeciwdziałania eurosceptycyzmowi, radykalizacji poglądów, a w konsekwencji pogłębia integrację europejską.
7. Niewątpliwie konieczna reforma wieloletniego budżetu, w tym polityki spójności, powinna być oparta na fundamentalnej zasadzie „**do not harm regional subsidiarity**”. Koniecznym zmianom towarzyszyć powinno nie tylko zachowanie, ale i wzmocnienie kluczowych zasad polityki spójności, opartych na:
 - a) **wspólnym i wielopoziomowym zarządzaniu** tworzącym kulturę dialogu między instytucjami UE, szczeblem krajowym i regionalnym,
 - b) **partnerstwie** zapewniającym włączenie lokalnych społeczności i interesariuszy w procesy decyzyjne związane z projektowaniem, zarządzaniem i realizacją polityk publicznych i celów UE oraz budującym porozumienie na rzecz procesów transformacji i wkraczania na nowe ścieżki rozwoju,
 - c) **ukierunkowanym terytorialnie podejściu** gwarantującym optymalne wykorzystanie mocnych stron, talentów i potencjałów wspólnot regionalnych i lokalnych.

Polskie Regiony wyrażają przekonanie, że tylko zaangażowanie wspólnot regionalnych i lokalnych w podejmowanie stojących przed UE wyzwań zapewni jedność i spójność, odnawiając i uwalniając – w myśl motto „Zjednoczeni w różnorodności” – źródła drzemącej w Europie energii.

Olgierd Geblewicz
Prezes Zarządu
Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej

